

Riktlinjevillkor för lotter, terminalkvitton och slumptalsgeneratorer

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
1. Definitioner.....	4
2. Allmänt.....	6
2.1 Vinstutfall och kontroll av vinstplan.....	6
2.2 Händelser som kan medföra avvikelser i vinstfördelningen.....	6
2.3 Särskilt gällande lott i fördelningsvinstdragning.....	6
2.4 Skydd av lotter och spelinformation.....	7
2.5 Brister i lotternas egenskaper.....	7
2.6 Ändringar i produktionen.....	7
2.7 Tillgång till information.....	7
2.8 Särskilt om slumpalsgeneratorer.....	7
2.9 Vinstklasser förhandsdragna, förslutna lotter.....	7
2.10 Vinstklasser efterhandsdragna, ej förslutna lotter.....	8
2.11 Vinstklasser elektroniska lotter.....	8
3. Krav på förhandsdragna, förslutna lotter.....	9
3.1 Vinstklass F1.....	9
3.2 Vinstklass F2.....	9
3.3 Vinstklass F3.....	9
3.4 Vinstklass F4.....	10
4. Krav på efterhandsdragna lotter, ej förslutna.....	10
4.1 Vinstklass E1.....	10
4.2 Vinstklass E2.....	10
4.3 Vinstklass E3.....	10
4.4 Vinstklass E4.....	11
5. Krav på elektroniska lotter.....	11
5.1 Vinstklass EL1.....	11
5.2 Vinstklass EL2.....	11
6. Krav på terminalkvitton.....	12
7. Krav vid tillverkning av lotter.....	12
7.1 Allmänt.....	12
7.2 Tillträde till lokaler vid tillsyn.....	12
7.3 Åtkomst till information.....	12
7.4 Ledning och organisation i produktionen.....	12
7.5 Hot- och riskanalys.....	13
7.6 Kvalitetsansvarig och kvalitetssystem.....	13
7.7 Lottillverkarens lokaler.....	13
7.7.1 Byggnadens konstruktion.....	13
7.7.2 In- och utpassering.....	14
7.7.3 Lokaler för färdiga lotter.....	14

7.7.4	Leveranser av lotter.....	14
7.8	Fysisk säkerhet.....	15
7.8.1	Inbrottslarm	15
7.8.2	Passerkontroll och passersystem	15
7.9	Hantering av färdiga lotter och makulatur	16
7.10	Leverans av färdiga lotter.....	17
7.11	Särskilt om kameraövervakning.....	17
7.12	Informationssäkerhet	17
7.12.1	Allmänt om informationssäkerhet.....	17
7.12.2	Spelgenerering och validering	18
7.12.3	Datorrum och tekniska skyddsåtgärder för datorer.....	18
7.12.4	Personliga koder och behörighetsadministration.....	20
7.12.5	Utvecklingsarbete.....	20
7.12.6	System för utbyte av skadade lotter	20

Inledning

Av 14 § lotterilagen (1994:1000) framgår bl.a. att förslutna lotter och teknisk utrustning som används för insatser, vinstdragning eller kontroll av lotterier, ska vara av godkänd typ. Vidare framgår att beslut om typgodkännande får förenas med villkor. Enligt 46 § lotterilagen är det Lotteriinspektionen som prövar frågor om typgodkännanden.

1. Definitioner

I dessa villkor avses med

Dold UV-säkring	En för ögat dold bild eller ett mönster som är tryckt med UV-fluorescerande färg. Bilden/mönstret ska endast framträda då den/det belyses med UV-ljus med våglängden 365 nm. UV-säkringen ska fluorescera i en färg som avviker från bakgrundsfärgen där den är tryckt.
Elektronisk lott	En fysisk lottbärare som kan innehålla en eller flera lotter och innehåller elektroniska komponenter (<i>inte</i> EMV-lotter).
Fördelningsvinstdragning	En dragning där din lott deltar i en dragning där det bestäms hur hög vinsten blir.
Förhandsdragen lott	En lott där lottköparen direkt kan avläsa om lotten är en vinst- eller nitlott.
Hot- och riskanalys	En systematisk bedömning av vilka interna och externa hot som kan tänkas finnas mot verksamheten och sannolikheten för att de ska inträffa.
Kemiskt raderskydd	Pappret innehåller kemikalier som reagerar om de utsätts för lösningsmedel och/eller oxidationsmedel (alkohol, syror, kolväten, klorin, tensider etc.) genom att pappret missfärgas.

Kopieringsskydd	Dokumentsäkringar som förändras eller blir felaktiga vid kopiering.
Lyftning	Borttagande av skikt, exempelvis skrapmassa, som döljer spelinformationen.
Mikrotext	Med mikrotext avses en liten text som utan hjälpmedel ger intrycket av att vara en linje med maximal höjd 0,30 mm och minimilängd 35 mm.
Relief	Bokstäver, siffror eller symboler som påförts med tjock färgbeläggning som medför att pappersytan får en uppstående yta, eller bokstäver, siffror eller symboler som tryckts ned i pappersytan får en nedåtgående yta.
Reproduktion	Avbildning med hjälp av teknisk utrustning med efterföljande utskrift eller tryck.
RFID-tag	Elektronisk nyckel som använder tekniken Radio Frequency Identification.
Slumptalsgeneratorer	Tekniskt instrument för konstruktion av talföljder som har vissa statistiska egenskaper gemensamma med talföljder, som uppstår rent slumpmässigt efter en given sannolikhetsfördelning.
Spelinformation	Den information på lotten som avgör om det är en vinst- eller nitlott.
Terminalkvitto	Ett kvitto på erlagt spel, s.k. spelkvitto, är som regel ett terminalkvitto som verifierar att man betalat eller satsat pengar på ett spel.
UV-säkring	En bild eller ett mönster som är tryckt med UV-fluorescerande färg. Bilden/mönstret framträder då den/det belyses med UV-ljus med våglängden 365 nm. UV-säkringen ska fluorescera i en färg som avviker från bakgrundsfärgen där den är tryckt.

Vattenmärke	Bilder eller mönster som framställs vid papperstillverkningen och som framträder i genomlysning.
Värdestrycksmönster	Ett värdestrycksmönster ska bestå av tunna linjer i minst två färger och med en maximal linjebredd på 0,10 mm och som möts i spetsiga vinklar. Ett värdestrycksmönster kan också vara av linjerelieftyp, dvs. där tunna hela linjer skapar ett motiv som ger intryck av att vara i relief (tredimensionellt).
Övertryck	En tryckt bild eller mönster som placerats på ovansidan av ett skrapskikt eller motsvarande. Övertrycket ska vara utformat så att det ger en tydlig indikation på om skrapskiktet har lyfts.

2. Allmänt

Typgodkännandeinnehavaren ska säkerställa att tillverkaren av lotter, elektroniska lotter och terminalkvitton uppfyller de krav som ställs i dessa villkor.

2.1 Vinstutfall och kontroll av vinstplan

Utfallet av slumpalsgeneratorn och tryckta eller elektroniska lotter ska överensstämma med fastställd vinstplan.

Typgodkännandeinnehavaren ska se till att Lotteriinspektionen ges möjlighet att kontrollera att den fastställda vinstplanen uppfylls.

Vinstlotter får inte levereras separerade från nitlotter.

2.2 Händelser som kan medföra avvikelser i vinstfördelningen

Lotteriinspektionen ska omedelbart underrättas om lotter har försvunnit, blivit utsatta för manipulation eller på annat sätt påverkats.

2.3 Särskilt gällande lott i fördelningsvinstdragning

Enskild lott, som ingår i fördelningsvinstdragning, ska vara unik.

2.4 Skydd av lotter och spelinformation

Tryckta eller elektroniska lotter får inte ha sådana fysiska defekter eller märkningar att vinstlotterna kan sorteras ut.

Spelinformationen ska inte kunna avläsas i en försluten lott.

Förslutna lotter ska ha skydd mot manipulation eller reproduktion.

2.5 Brister i lotternas egenskaper

Föreligger brister i lotternas egenskaper som gör att de inte längre uppfyller villkoren för typgodkännande ska produktionen stoppas och producerade lotter makuleras. Tillståndshavaren ska omedelbart underrätta Lotteriinspektionen om att produktionen har stoppats.

2.6 Ändringar i produktionen

Sker förändringar i produktionen ska typgodkännandehavaren omedelbart underrätta Lotteriinspektionen om ändringarna.

2.7 Tillgång till information

Den som har tillgång till information som rör lotter och slumpalsgeneratorer, får inte använda informationen för att skaffa fördelar för egen eller annans vinning.

2.8 Särskilt om slumpalsgeneratorer

Den algoritm som slumpalsgeneratorn baseras på, ska ha varit publicerad i en internationellt erkänd publikation.

2.9 Vinstklasser förhandsdragna, förslutna lotter

Vinstklass F1

Vinstklass F1 omfattar förhandsdragna, förslutna lotter vars högsta vinstvärde är 1/33 av för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass F2

Vinstklass F2 omfattar förhandsdragna, förslutna lotter vars högsta vinstvärde är 1/6 av för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass F3

Vinstklass F3 omfattar förhandsdragna, förslutna lotter vars högsta vinstvärde är ett (1) för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass F4

Vinstklass F4 omfattar förhandsdragna, förslutna lotter vars högsta vinstvärde är över ett (1) för var tid gällande prisbasbelopp.

2.10 Vinstklasser efterhandsdragna, ej förslutna lotter

Vinstklass E1

Vinstklass E1 omfattar efterhandsdragna, ej förslutna lotter vars högsta vinstvärde är 1/33 av för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass E2

Vinstklass E2 omfattar efterhandsdragna, ej förslutna lotter vars högsta vinstvärde är 1/6 av för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass E3

Vinstklass E3 omfattar efterhandsdragna, ej förslutna lotter vars högsta vinstvärde är ett (1) för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass E4

Vinstklass E4 omfattar efterhandsdragna, ej förslutna lotter vars högsta vinstvärde är över ett (1) för var tid gällande prisbasbelopp.

2.11 Vinstklasser elektroniska lotter

Vinstklass EL1

Vinstklass EL1 elektroniska lotter vars högsta vinstvärde är 1/6 av för var tid gällande prisbasbelopp.

Vinstklass EL2

Vinstklass EL2 omfattar elektroniska lotter vars högsta vinstvärde är över 1/6 av för var tid gällande prisbasbelopp.

3. Krav på förhandsdragna, förslutna lotter

För samtliga vinstklasser (F1-F4) gällande förhandsdragna, förslutna lotter ska följande krav på dokumentssäkring vara uppfyllda.

3.1 Vinstklass F1

- F1.1 Öppnad lott ska inte kunna återförslutas.
- F1.2 Spelinformationen ska inte kunna avläsas med genomlysning.
- F1.3 Spelinformationen får inte ge en relief på förslutningens utsida.

3.2 Vinstklass F2

Utöver kraven för vinstklass F1 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- F2.4 Lotten ska ha kopieringsskydd.
- F2.5 Lotten ska vara försedd med UV-säkring.
- F2.6 På skrapfält ska det finnas övertryck som döljer spelinformation och kontrollfält.

3.3 Vinstklass F3

Utöver kraven för vinstklass F1-F2 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- F3.7 Förslutna kontrollfält ska skyddas mot lyftning och avläsning.
- F3.8 Spelinformationen ska inte kunna avläsas med hjälp av statisk elektricitet.
- F3.9 Spelinformationen ska inte ha fasta positioner.

3.4 Vinstklass F4

Utöver kraven för vinstklass F1-F3 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- F4.10 UV-säkringen ska vara dold.
- F4.11 Spelinformationen ska skyddas mot förändring.
- F4.12 Lotten ska vara försedd med mikrotext.
- F4.13 Vid tillverkning av lotten ska de särskilda villkor som anges i kapitel 7 vara uppfyllda.

4. Krav på efterhandsdragna lotter, ej förslutna

För samtliga vinstklasser (E1-E4) avseende efterhandsdragna, ej förslutna lotter ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

4.1 Vinstklass E1

- E1.1 Lotten ska ha kopieringsskydd.

4.2 Vinstklass E2

Utöver kraven för vinstklass E1 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllt.

- E2.2 Lotten ska vara försedd med UV-säkring.

4.3 Vinstklass E3

Utöver krav för vinstklass E1-E2 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- E3.3 Lotten ska vara försedd med värdetrycksmönster.
- E3.4 Spelinformationen ska skyddas mot förändring.

4.4 Vinstklass E4

Utöver kraven för vinstklass E1-E3 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- F4.5 UV-säkringen ska vara dold.
- E4.6 Lotten ska vara försedd med mikrotext.
- E4.7 Lotten ska vara tillverkad av vattenmärkt papper, eller papper med motsvarande säkerhet. Pappret ska ha skydd mot kemisk radering.
- E4.8 Vid tillverkning av lotten ska de särskilda villkor som anges i kapitel 7 vara uppfyllda.

5. Krav på elektroniska lotter

För vinstklasserna EL1 och EL2 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

5.1 Vinstklass EL1

- EL1.1 Spelinformationen ska inte kunna utläsas genom att lotterna aktiveras och återställs, utan att detta lämnar synliga spår.
- EL1.2 Lotten ska vara försedd med dold UV-säkring.
- EL1.3 Lotten ska ha kopieringsskydd.

5.2 Vinstklass EL2

Utöver kraven för vinstklass EL1 ska följande krav på dokumentssäkerhet vara uppfyllda.

- EL2.4 Lotten ska vara försedd med kontrollfält med övertryck.
- EL2.5 Elektronik och display ska vara skyddad mot manipulation.
- EL2.6 Lotten ska vara försedd med mikrotext.

6. Krav på terminalkvitton

Terminalkvitto ska ha kopieringsskydd.

7. Krav vid tillverkning av lotter

7.1 Allmänt

Det åligger typgodkännandehavaren att säkerställa att villkoren i detta avsnitt följs av tillverkaren vid produktion av lotter.

7.2 Tillträde till lokaler vid tillsyn

Lotteriinspektionen, eller den inspektionen utser, ska ges tillträde till de lokaler där lotten tillverkas och till den utrustning som används för att tillverka lotten.

7.3 Åtkomst till information

Lotteriinspektionen, eller den inspektionen utser, ska ges åtkomst till den information som inspektionen behöver för att kunna utöva kontroll och tillsyn.

7.4 Ledning och organisation i produktionen

Det ska finnas en utsedd säkerhetschef på koncernnivå och en ersättare för denne samt ställföreträdare på varje ytterligare produktionsenhet. Säkerhetschefen ska kunna utföra sina uppgifter och ska rapportera direkt till den verkställande ledningen.

Det ska även finnas en utsedd informationssäkerhetsansvarig samt en ersättare för denne som ansvarar för informationssäkerheten inom produktionen.

Uppgift om namn på de utsedda personerna ska på begäran lämnas till Lotteriinspektionen.

7.5 Hot- och riskanalys

Lottillverkaren ska ha genomfört en systematisk hot- och riskanalys gällande säkerhet inklusive informationssäkerhet.

Hot- och riskanalysen ska årligen revideras. Den gällande analysen ska ha genomförts (eller reviderats) under de senaste tolv månaderna innan ansökan om typgodkännande.

En daterad katastrofplan ska finnas som beskriver hur produktionen ska kunna fortgå om det inträffar dramatiska situationer. I planen ska nyckelpersoner för respektive ansvarsområde finnas angivna.

7.6 Kvalitetsansvarig och kvalitetssystem

Det ska finnas en utsedd dokumentations- och kvalitetsansvarig hos den som tillverkar lotterna.

Typgodkännandehavaren ska säkerställa att tillverkaren har ett strukturerat och dokumenterat kvalitetssystem som är anpassat efter de krav som ställs på verksamheten.

Incident- eller avvikelserapportering ska ingå i kvalitetssystemet och upptäckta brister ska åtgärdas. Det ska även finnas en fortlöpande kvalitetskontroll under pågående produktion och tydliga regler om vem som får besluta om att stoppa produktionen och makulera redan producerade lotter.

Kvalitetssystemet ska säkerställa att förändringar dokumenteras i sådan omfattning att spårbarhet ges för det fall man i efterhand vill klarlägga vad som har utförts och av vem.

Kvalitetssystemet ska finnas tillgängligt för de anställda antingen i pappersform eller i elektronisk form.

7.7 Lottillverkarens lokaler

7.7.1 *Byggnadens konstruktion*

Ytterväggarna och ytterdörrarna ska vara av stabil konstruktion. Fönster belägna under fyra meter från markplanet eller byggnadsavsats ska vara förstärkta mot inbrott och försedda med larm.

Verksamheten ska bedrivas i en fristående byggnad med fria ytor runt om, alternativt i en separerad del med förstärkt säkerhetsskydd om byggnaden används även för annan verksamhet.

Med hänsyn tagen till de olika arbetsmomentens säkerhetskrav ska vissa lokaler vara avgränsade från varandra på ett sätt som möjliggör tillträdeskontroll (olika säkerhetszoner). Endast personal med tydligt behov av att vistas i en viss zon ska ha tillträde dit. Zonerna ska vara väl avgränsade med väggar eller stabila staket. All passering mellan zoner måste ske med tillträdeskontroll. Dörrar mellan säkerhetszoner ska vara försedda med automatiska stängare eller larma när de lämnas öppna.

7.7.2 *In- och utpassering*

In- och utpassering för personal och besökare ska ske genom anordning som medger full kontroll och begränsning av inpasseringen. In- och utpasseringar ska registreras.

Besökare ska bära väl synlig personlig besöksbricka. Under vistelsen i byggnaden ska besökare hållas under uppsikt och inte tillåtas gå fritt i byggnaden, om inte särskild överenskommelse har träffats för detta.

Av besöksrutinerna ska framgå vem som ansvarar för besök av kunder, servicepersonal m.fl. Servicepersonal ska ges tydliga instruktioner om var de får uppehålla sig. Sekretessavtal ska slutas med återkommande servicepersonal.

Nödutgångar ska inte kunna öppnas utifrån. När nödutgång öppnas ska larm omedelbart träda i funktion. Larm på nödutgångar ska vara konstruerat så att det förhindrar förbikoppling.

7.7.3 *Lokaler för färdiga lotter*

För att minimera risken för stöld ska färdiga produkter och annat känsligt material förvaras på säkert och skyddat sätt.

7.7.4 *Leveranser av lotter*

Leveranser av lotter från byggnaden ska ske genom en sluss vars inre dörrar ska hållas stängda då lastning sker. Yttre slussdörrar ska vara försedda med inbrottskydd av samma klass som övriga ytterdörrar. Slussen kan ersättas med låsbara grindar runt området. Grindarna ska ha larm och kontinuerlig kameraövervakning samt vara av en typ som hindrar personer att ta sig igenom.

7.8 Fysisk säkerhet

7.8.1 *Inbrottslarm*

Inbrottslarmet ska utformas som ett skalskydd (early warning) kompletterat med volymlarm och punktskydd. Larmanläggningen ska utformas så att den täcker alla lokaler där produktion sker och där förvaring av lotter eller material för tillverkning av lotter sker.

Larmet i anläggningen ska vara sektorsindelad. Larmet ska vara av sådan modell att det ger larm vid försök till övertäckning eller annat sätt att försätta den ur funktion, s.k. sabotageskydd. Beskrivningar av larmsystemets uppbyggnad och funktion får endast delges behörig personal.

Nödvändiga åtgärder vid utlöst larm ska kunna vidtas under hela dygnet och alla tider av året.

Som skydd mot åverkan och sabotage ska anläggningen inklusive nödutgångarna vara försedda med s.k. daglarm, som ständigt är inkopplat. Till- och fränkoppling utförs i centralenhet eller på separat manöverenhet för respektive larmzon. Eventuella fjärrkontroller ska förvaras på säkert sätt.

Larm ska aktiveras när tillverkningen avslutas och det inte längre finns anledning för någon att vistas i lokalerna. Vid tillkoppling av larmet ska det konstateras att alla delar är i funktion.

Larmanläggningen ska vara försedd med reservkraft som ska säkerställa fullgod larmfunktion under åtminstone åtta (8) timmar. Fel i strömförsörjningen ska överföras till larmcentralen. Larmets funktioner ska årligen kontrolleras och dokumenteras.

Om någon punkt i inbrottslarmet tillfälligtvis sätts ur funktion, t.ex. på en dörr, ska bevakning ordnas på lämpligt sätt så att säkerhetsnivån kan upprätthållas.

7.8.2 *Passerkontroll och passersystem*

För kontroll av tillträde till byggnaden ska det finnas en passerkontrollanläggning. Läsaren i anläggningen ska fungera med kort, RFID-tag eller motsvarande i kombination med personlig kod alternativt annat personspecifikt system. Mellan zonavgränsade lokaler skall passage endast kunna

ske med behörigt kort, RFID-tag eller motsvarande. In och utpasseringar ska loggas.

Centralenheten och skrivare ska vara fysiskt skyddade mot åverkan och mot tillträde för obehöriga samt ha behörighetsnivåer för dem som måste ha tillgång till centralenheten.

Passersystemet ska automatiskt eller vid behov, kunna visa felaktiga försök till access.

Passersystemet ska ha minneskapacitet för att registrera in- och utpasseringar för de tre senaste hela kalendermånaderna.

Passersystemet ska säkerhetskopieras och kopiorna ska förvaras avskilt från anläggningen. Kommunikationen mellan passersystemets olika enheter ska ske på så sätt att risken för manipulation minimeras.

Ett sekretessavtal ska vara upprättat med systemadministratören.

Systemadministratör och annan med hög behörighet i systemet ska, om tekniskt möjligt, förhindras att radera loggfiler för de egna passerkorten. Om detta är tekniskt omöjligt att genomföra, ska de istället förbjudas att radera eller förändra sina loggfiler.

De anställdas behörigheter ska årligen revideras eller oftare om behov uppstår.

7.9 Hantering av färdiga lotter och makulatur

Rutiner ska utformas på sådant sätt att man förhindrar stöld av helt eller delvis färdiga lottsedlar. Arbetet ska planeras så att dessa lotter placeras i ett åtkomstbegränsat utrymme eller övervakas på annat sätt. Detsamma gäller för makulatur (provtryck, skadade lottsedlar m.m.). Eventuella tillgrepp ska kunna upptäckas.

Färdiga lotter ska placeras i ett åtkomstbegränsat utrymme eller övervakade lokaler. De ska vara förpackade på sådant sätt att man måste bryta ett ytterhölje av något slag för att komma åt enskilda lotter. Pallen ska förslutas så det inte går att avgöra vad som finns på pallen. Lotteriinspektionen ska omedelbart underrättas om det konstateras att eventuell plombering eller hölje har brutits upp.

Det ska finnas säkra rutiner för omhändertagande av makulatur. Makulerade färdiga eller nästan färdiga lotter ska, om volymen tillåter det, läggas i låsta behållare innan destruktion. All makulatur ska protokollföras.

Destruktion ska i första hand ske i egen anläggning och utan att makulaturen transporteras. Destruktionsarbetet ska ske på sådant sätt, att mer än en person alltid är närvarande eller att övervakning sker på annat sätt (t.ex. genom kameraövervakning). Om annan anläggning anlitas för destruktionen krävs att detta sker i en anläggning som kan erbjuda motsvarande säkerhet samt att transporterna sker under säkra former. Avtal ska tecknas med anlitate företag. Personal från tillverkaren ska övervaka både transporten och destruktionen.

7.10 Leverans av färdiga lotter

Utlastning från produktionslokalen samt transport till kunden av färdiga lotter, ska ske på sådant sätt att inga lotter kan försvinna.

Vid leveransen av färdiga lotter ska det exakta antalet lotter levereras. Detta gäller även antalet vinster i de olika vinstgrupperna gentemot den fastställda vinstplanen för lotteriet.

7.11 Särskilt om kameraövervakning

Om den nationella lagstiftningen tillåter kameraövervakning inom och utanför anläggningen, ska sådan övervakning finnas där det kan anses nödvändigt för att upprätthålla säkerhetsnivån.

Inspelat material ska sparas under en månad och ska kunna visas upp för Lotteriinspektionen på begäran.

Kamerorna ska placeras så att de inte skymms av lagervaror eller annat skrymmande material. Kamerornas exakta övervakningsområden ska vara svåra att kartlägga.

7.12 Informationssäkerhet

7.12.1 *Allmänt om informationssäkerhet*

Typgodkännandeinnehavaren ska säkerställa att:

- obehöriga hindras från att ta del av sådan information som kan användas för att ge sig själv eller andra fördelar,
- lagrad information inte förloras, förvanskas eller görs otillgänglig,

- datasystem som används i produktionen är skyddade mot intrång från obehöriga, och
- överföring av information sker på ett sätt som förhindrar att obehöriga tar del av den.

Behöriga användare ska vara så få som möjligt utan att verksamheten äventyras.

De märkta säkerhetskopiora, dvs. back up-tagningarna, ska testas regelbundet och förvaras väl skyddade.

För att förhindra förvanskning eller förlust av information, ska datasystemen ha en funktion för upptäckande av skadlig programkod.

Det ska säkerställas att konfigurering av datasystem har skett på ett korrekt sätt.

7.12.2 Spelgenerering och validering

Generering av speldata ska ske på sådant sätt, att ingen obehörig kan få full överblick över var vinsterna finns bland de färdiga lotterna. Detta gäller även typgodkännandeinnehavaren.

De personer som tagit fram speldata får inte vara samma personer som validerar den. Validering ska göras innan produktion.

Vid överföring av speldata till t.ex. en printer ska säkerställas att användningen av filerna dokumenteras och sker på ett säkert sätt.

Printerfil med vinstinformation måste behandlas på ett sätt som säkerställer att ingen obehörig kan kopiera den eller på annat sätt missbruka eller skada informationen. Om sådan information skickas på datamedia per post, eller motsvarande, måste ett transportalternativ väljas som säkerställer detta.

7.12.3 Datorrum och tekniska skyddsåtgärder för datorer

Arbetsplatser varifrån man har access till datorer med känslig information, ska vara placerade i rum som är väl avskilda från annan verksamhet. Så få personer som möjligt ska ha tillträde till dessa rum och besökare ska hållas under kontinuerlig uppsikt.

Serverar och andra datorer med känslig information ska placeras i ett rum som är anpassat för ändamålet.

Obemannade rum med datorarbetsplatser liksom serverrum ska alltid vara låsta och försedda med passersystem med loggningsfunktion. Logglista från passersystemet ska sparas i minst sex månader. Rummen ska vara larmade utanför arbetstid.

Datorer som hanterar känslig spelinformation ska vara placerade så att inte obehöriga kan komma åt datorn och ta del av informationen. Datorer med känslig spelinformation ska ha skärmläckare med lösenord. Obehöriga eller externa personer ska inte kunna eller vara förbjudna att ladda ned information.

Datorer som används för generering av speldata, får inte innehålla programvaror som kan förvanska eller förstöra känslig information. De anställda ska vara förbjudna att på datorer installera programvaror som inte är nödvändiga för generering av speldata och dylikt.

Datorer och nätverk som innehåller känslig spelinformation ska hållas åtskilda från övriga nätverk. Känslig information får inte skickas oskyddad i trådlösa nätverk och får inte heller lagras okrypterad i portabla datorer.

Om information, som är vital för ett lotteri, sänds externt elektroniskt eller via mellanlagring på något media, ska genom lämplig validering säkerställas att informationen är oförvanskad innan den används för sitt ändamål.

Koppling till internet eller dylikt får endast finnas på fristående datorer eller i kontorsnätverk eller motsvarande. Om lottillverkaren trots allt anser sig behöva en sådan koppling direkt till dator med känslig information ska skälen dokumenteras och på begäran redovisas vid granskning.

Obrukbara datamedia som innehåller känslig information får inte lämna lottillverkaren annat än i fall då tillverkaren har säkerställt destruktions av dem. Kravet på destruktions av obrukbara datamedia gäller även hårddiskar som sitter monterade i datorer. Destruktion av sådan media ska ske så att känslig information inte kan återskapas.

Om annat företag måste anlitas för service på datorer innehållande känslig information ska tillverkaren säkerställa att informationen inte kommer obehöriga till del. Service och reparation av datorer med känslig information ska alltid journalföras i loggbok.

7.12.4 Personliga koder och behörighetsadministration

Behöriga personer ska ha personliga och unika inloggningskoder, som till sin komplexitet anpassas efter det skydd som ska uppnås. Lösenord ska bestå av minst åtta alfanumeriska tecken.

Systemadministrationen ska säkerställa att de anställdas behörighet omgående anpassas vid förändringar i arbetsuppgifter eller då någon lämnar sin anställning.

Förteckningen över valda koder och systemadministratörens loggfiler ska skyddas. En systemadministratörs inloggningskod ska bytas senast var 60:e dag.

7.12.5 Utvecklingsarbete

System- och programutveckling ska ske utanför driftmiljön.

Innan nya produkter, som ska användas för speldatagenerering, filöverföring, utskriftsrutiner eller andra vitala produktionsmoment, tas i drift ska de ha validerats genom noggranna och dokumenterade kontroller och tester.

7.12.6 System för utbyte av skadade lotter

Det ska finnas tillförlitliga rutiner för ersättning av lotter som har skadats under produktionen.

Systemet för utbyte av skadade lotter ska vara validerat av lottillverkaren så att det kan garantera den, av typgodkännandehavaren, beställda vinstplanen och vinstfördelningen samt att antalet lotter som ska levereras överensstämmer med beställningen.

Kopplingen mellan information i streckkod och vinstvärdet får inte framgå på enkelt sätt.